

ANALIZA DOBÎNZILOR PENTRU CREDITAREA BUSINESSULUI PE PARCURSUL ANILOR 2009- 2012

Autor: Irina DOLINEANSCAIA, st. gr. EI-1016
Conducător științific: conf. univ. dr. Ion ALBU

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Lucrarea reprezintă rezultatul analizării ratelor de împrumut pentru creditarea micului și marelui business în Moldova, Ucraina, Rusia, România și Statele Unite, condițiile de obținere a creditului pentru finanțarea businessului și durata de acordare a creditului. Astfel nu s-a urmărit doar relatarea cifrică a informației culese, dar și evoluția ratelor de împrumut pe parcursul perioadei 2009- 2012. În final sintetizarea informațiilor obținute a condus la selectarea unui stat, băncile cărui ar satisface și s-ar adapta nevoilor reale ale societăților juridice ce necesită credit.*

Cuvinte cheie: *credit, rata împrumutului, garanție, creditor, debitor, creditare.*

Creditul - reprezintă operațiunea prin care se iau în stăpânire imediata resurse (de regula, sub forma de capital) în schimbul unei promisiuni de rambursare viitoare. În mod normal, returnarea acestor resurse se face însoțită de plata unei dobânzi ce remunerează pe împrumutător.

Obiectivele analizei derivă din obiectivul fundamental al activității întreprinderilor tinere. Deoarece pentru a iniția un business, pe lângă capitalul propriu, majoritatea întreprinderilor se adresează la banci pentru atragerea unui capital adițional, cum și în cazul lărgirii afacerii. În limite generale obiectivul final al întreprinderilor este creșterea valorii firmei, ceea ce semnifică creșterea averii acționarilor pentru societăți. Realizarea anume a acestui obiectiv în cele mai dese cazuri implică o rentabilitate superioară și asigurare a lichidității, a solvabilității, a echilibrului financiar.

Acest articol își propune să analizeze cea mai convenabilă țară în contextul solicitării împrumutului pentru creditarea afacerii. Analiza se bazează pe cerințele creditorilor față de persoanele juridice ce necesită împrumut, durata de acordare a creditului, garanțiile necesare, valuta în care va fi solicitat împrumutul și dobânda.

Structura lucrării cuprinde la început o prezentare generală a situației din Moldova. Lucrarea se încheie evidentierea celei rentabile țări pentru creditarea businessului.

Pentru a putea discuta despre accesibilitatea și/ sau condițiile de acordare a unui credit este imperial de a studia structura precum și natura structurilor abilitate de a acorda credite pe teritoriul RM. Conform informației postate pe situl oficial al Băncii Naționale ale Republicii Moldova la moment sistemul bancar este format din 14 bănci licențiate pe teritoriul Republicii Moldova și anume :

1. Banca Comercială „COMERȚBANK” S.A.
2. BANCA COMERCIALĂ „BANCA SOCIALĂ” S.A.
3. Banca Comercială „VICTORIABANK” S.A.
4. Banca comercială „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A.
5. Banca Comercială „Moldindconbank” S.A.
6. Societatea pe Acțiuni Banca de Economii
7. Banca Comercială „EuroCreditBank” S.A.
8. Banca Comercială „UNIBANK” S.A.
9. „Banca de Finanțe și Comerț” S.A.
10. Banca Comercială „ENERGBANK” S.A.
11. Banca Comercială „ProCredit Bank” S.A.
12. Banca Comercială Română Chișinău S.A.
13. Banca Comercială „EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca” S.A.
14. Banca Comercială „MOBIASBANCĂ - Groupe Societe Generale” S.A.

Ofertele băncilor licențiate din Republica Moldova pentru acordarea unui credit persoanelor juridice

Etapă premergătoare celei de selectare a surselor de finanțare străine este cea de analiză a creditelor oferite de diverse instituții de creditare, pentru ca decizia luată în acest sens să asigure un efect maxim în rezultatul realizării proiectului de afaceri dorit. Oferta de produse bancare pentru creditarea afacerii este des întâlnită pe piața bancară din Republicii Moldova, aceasta îmbrăcând diverse forme cum sunt: creditul pentru investiții,

creditul pe termen mediu sau lung, finanțarea investițiilor prin diverse programe de finanțare (inclusiv granturi), credite clasice, finanțări din sursele băncii europene de investiții, etc.

Referitor la **documentația necesară pentru obținerea creditului** reiese că toate băncile prin documentațiile solicitate urmăresc:

- o analiză a **rentabilității activității** desfășurate de solicitantul creditului pentru investiții;
- o asigurare pentru **rentabilitatea proiectului de investiții** pe baza planului de afaceri și a studiului de fezabilitatea solicitat în acest sens;
- o asigurare pentru **capacitatea de plată**, aceasta va trebui să facă față la rambursarea serviciului datoriei și la cheltuielile de funcționare pentru activitatea desfășurată precum și cele aferente proiectului de investiții, pe baza fluxului de încasări și plăți.

Referitor la **durata de acordare** în urma analizei datelor oferite de băncile respective, s-a putut observa că perioada de acordare este diferită, fiindcă unele bănci, de exemplu BC "VictoiaBank" SA și nu doar aceasta corelează durata de acordare a creditului cu dimensiunea și complexitatea proiectului, ciclul de producție al întreprinderii, valorilor în mărfuri și materiale propuse în calitate de asigurare, ceea ce ar însemna o corelare a duratei creditului cu particularitățile proiectului de investiții.

Referitor la **valoarea creditului**: din analiza datelor oferite de bănci reiese că toate băncile solicită companiilor participarea cu resurse proprii la finanțarea proiectului de investiții. Aceasta reprezintă în fapt o strategie a tuturor băncilor pentru a face investitorii mai responsabili, prin utilizarea de resurse proprii, în realizarea proiectelor de investiții.

În privința **garanțiilor necesare**, din analiza comparată a datelor rezultă că se acceptă garanții atât reale (cu cele două forme, mobiliare și imobiliare), cât și personale. Principiul de prudență bancară impune ca valoarea garanției să nu depășească dublul valorii creditului acordat. Ceea ce se poate remarca este faptul că băncile și-au diversificat garanțiile pentru a-și apropia serviciile lor către nevoile de finanțare ale companiilor. Portofoliul de garanții al oricărui client (format din garanții reale și personale) trebuie să asigure banca împotriva riscului de insolvabilitate al clienților săi.

Referitor la **dobîndă**, datele furnizate de bănci sunt sintetizate în tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Banca și rata dobînzii

Instituția financiar-creditară	Rata dobînzii
1. BC "Banca Socială" S.A.	pînă la 20% anual - MDL pînă la 11% anual - în valută
2. BC " Mobias Banca- Group Société Générale " S.A.	de la 9,95% - MDL de la 6,9% - în valută
3. BC "EuroCreditBank" S.A.	de la 11 % anual, flotantă – MDL de la 8 % anual, flotantă - în valută
4. BC " EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca " S.A.	în concordanță cu nivelul dobînzilor aplicate pe piața financiară a Republicii Moldova;
5. BC "COMERTBANK" S.A.	13-20% - MDL 9-13% - în valută

Sursa: elaborat de autor în baza [1]

România

Dobînda medie sub care se acordă credit pers. juridice pentru afacere este în mediu de 15 %, dar majoritatea promovează o dobînda variabilă.

Instituțiile de creditare prezintă potențialilor clienți care solicită împrumuturi în valută și sunt neacoperiți la riscul valutar o simulare personalizată de calcul a ratei lunare în situația deprecierei severe a monedei naționale asociată, în cazul creditelor cu dobîndă variabilă, cu majorarea ratei dobînzii. De asemenea, se menține nivelul veniturilor eligibile ale clienților pentru analizarea capacității de rambursare, care nu pot depăși cu peste 20% nivelul veniturilor din anul precedent.

Pentru creditele de consum în valută sau indexate la cursul unei valute, solicitantul trebuie, în continuare, să dispună de garanții reale și/sau personale de minim 133% din valoarea împrumutului.

Durata creditului de consum, inclusiv în cazul prelungirii acestuia, nu poate depăși cinci ani. Această prevedere nu se aplică însă împrumuturilor în lei cu destinație imobiliară, pentru care debitorul deține un avans de minim 40%.

BNR obligă creditorii din România cu activitate în alte state membre în baza "pașaportului european" să respecte cerințele privind creditarea în valută a debitorilor neacoperiți la riscul valutar stabilite de autoritățile competente din statele membre în cauză și comunicate Băncii Naționale a României.

În cazul creditului acordat pe termen lung, trebuie să luăm în considerare foarte atent moneda în care se acordă creditul: LEI, EUR sau USD (mai nou, au apărut pe piața creditelor în francii elvețieni sau yenii japonezi), deoarece fluctuațiile cursurilor de schimb EUR/RON, USD/RON, etc. pot provoca creșteri/scăderi semnificative ale ratelor și datoriei totale la creditele în valută, prin raportare la moneda națională RON. De aceea, este important de văzut ce tipuri de venituri are întreprinderea pentru rambursarea ratelor, la ce moneda se raportează ele, pentru a evita/controla asumarea acestui risc suplimentar. Deoarece, în cazul creditelor în valută, unde rambursarea se face în RON, un cost adițional este cel de schimb valutar, atenția se atrage la ce curs se calculează schimbul valutar aferent fiecărei rate. [6]

America Latină

Există și alți factori care fac America Latină atractivă pentru Europa. Creșterea economică rapidă, scăderea ratelor dobânzii și creșterea numărului de investitori instituționali au dat drumul la finanțare.

De asemenea, un risc de țară scăzut permite companiilor să emită obligațiuni cu maturitate pe termen mai lung. De exemplu, în Columbia, maturitatea obligațiilor corporatiste a fost existentsă de la trei ani, în 2005, la 10 ani în prezent.

Finanțarea prin subsidiare atrage critica agențiilor de rating. Dacă firmele mame își încarcă subsidiarele cu prea multe datorii, creditorii companiei mama sunt dezavantajați în fața creditorilor locali, în cazul în care compania în întregime ar avea probleme.

Având în vedere că, în Europa, nu se întrevăde, încă, finalul crizei creditării, posibilitatea de a avea acces la banii subsidiarelor din America Latină a devenit un punct critic pentru agențiile de rating.

Ucraina

Dobânda medie sub care se acordă credit pers. juridice pentru afacere este în mediu de 24 % în UAH.

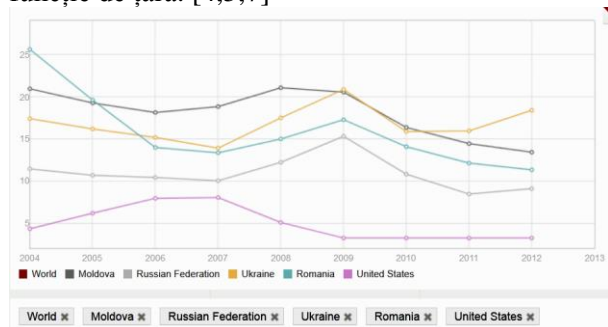
Rusia

Dobânda medie sub care se acordă credit pers. juridice pentru afacere este de la 5,82 % până la 15 % în USD cu garanții precum imobil, mijloace fixe, fond de garantare pentru a promova creditarea afacerilor mici, ambracațiuni, hârtii de valoare, inclusiv bilete de ordin, acțiuni ale fondurilor mutuale (оборудование, поручительство фондов содействия кредитованию малого бизнеса, транспортные средства, ценные бумаги, в т.ч. векселя, паи ПИФов). Creditele acordate persoanelor juridice sau creditul de afaceri se acordă în cadrul planului de afaceri și a unui program de investiții specific pentru o perioadă - de la 3 la 10 ani. [3]

SUA

Dobânda medie sub care se acordă credit pers. Juridice pentru afacere este în mediu de 3,3 % în USD.

Rezultatele unui experiment de câmp indică că securitatea nu este un aspect major în evaluările de credit creditorilor. Cu toate acestea, creditorii insistă asupra securității, se presupune că creditorii sunt preocupați de debitori, care au capacitatea de a rambursa împrumuturile să minimalizeze riscurile creditorilor. Rezultatele indică, de asemenea, faptul că competența / reputația de management este un factor important în evaluarea debitorilor și anume a capacității de rambursare a acestora. Rata de împrumut este în mod normal diferențiată în funcție de bonitatea debitorilor și obiectivele de finanțare. Termenii și condițiile legate de aceste rate diferă în funcție de țară. [4,5,7]

Figura 1. Rata de împrumut pentru creditarea micului și marelui business în diferite țări în USD

Statul	2009	2010	2011	2012
Moldova	20,5	16,4	14,4	13,4
SUA	3,3	3,3	3,3	3,3
Romania	17,3	14,1	12,1	11,3
Ucraina	20,9	15,9	15,9	18,4
Rusia	15,3	10,8	8,5	9,1
Ungaria	15,3	10,3	9,8	11,2

Tabelul 1. Rata de împrumut pentru creditarea micului și marelui business în diferite țări în USD

Concluzii

În urma analizei datelor culese sa ajuns la concluzia ca condiții și termeni de acordare a împrumutului sunt practic aceleași în toate țările, dar pot varia de la caz la caz. Cele mai avantajoase dobânzi sunt în Statele Unite și aici se observă cea mai stabilă situație politică și economică, astfel dobânzile se mențin în valoare de 3,3 %. Dobânzile din Moldova variază între 13 % și 20 % . La moment dobânda medie este de 11 %. În statele vecine dobânzile la fel variază din an în an, și au o tendință de scădere.

Bibliografie

1. <http://www.bnm.org/> [Accesat 17 Octombrie 2013]
2. <http://social.moldova.org/language-rom.html> [Accesat 17 Octombrie 2013]
3. <http://www.banki.ru/products/businesscredits/search/?currency=575&amount=500000&term=&busLifetimeFrom=&withRequestForm=on&region=%CC%EE%F1%EA%E2%E0&show=all&curcount=all&bankid%5B%5D=9259&bankid%5B%5D=10316&bankid%5B%5D=14341&bankid%5B%5D=192833&go=> [Accesat 22 Octombrie 2013]
4. <http://www.wbsonline.com/resources/small-business-credit-cards/> [Accesat 17 Octombrie 2013]
5. <http://ser.e-contentmanagement.com/archives/vol/1/issue/2/article/4152/an-analysis-of-commercial-bank-lending-criteria> [Accesat 17 Octombrie 2013]
6. http://www.gbm.scotiabank.com/Products&Services/PR_Corporate_Lending.htm [Accesat 17 Octombrie 2013]
7. <http://data.worldbank.org/indicator/FR.INR.LEND> [Accesat 10 Noiembrie 2013]